

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

“กรณีกล่าวหาการทุจริตในการจัดซื้อรถดับเพลิงและเรือดับเพลิง”

คณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต
และเสริมสร้างธรรมาภิบาล
วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต และเสริมสร้างธรรมาภิบาล โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๒-๓

ที่ สว (กมธ๒) ๐๐๑๐/ (ร ๒๗)

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต

และเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ วรรคสอง (๒๐) กำหนดให้คณะกรรมาธิการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต และเสริมสร้างธรรมาภิบาล เป็นคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาศึกษา และตรวจสอบเรื่องการกระทำการทุจริตประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่น การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน และศึกษาเรื่องใดๆ เกี่ยวกับกลไก กระบวนการและมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ ปัจจุบันประกอบด้วย

๑. นางสาวรสนา โตสิตระกูล	ประธานคณะกรรมาธิการฯ
๒. นางสาวสุมล สุตะวิริยะวัฒน์	รองประธานคณะกรรมาธิการฯ คนที่สาม
๓. นายสาย กังกวณิน	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการฯ
๔. นายสุรจิต ชिरเวทย์	กรรมาธิการ

บัดนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้พิจารณาศึกษาเรื่อง “กรณีกล่าวหาการทุจริตในการจัดซื้อ รถดับเพลิงและเรือดับเพลิง” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เสร็จเรียบร้อยแล้ว

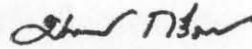
จึงกราบเรียน...

Legislative Institutional Repository of Thailand

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการฯ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา
เพื่อพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) รสนา โตสิตระกูล
(นางสาวรสนา โตสิตระกูล)
ประธานคณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต
และเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางมณฑาทิพย์ กริมหา)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา
ตรวจสอบเรื่องการทุจริต และเสริมสร้างธรรมาภิบาล
สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๒ - ๓

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๒

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๕ - ๗ (ศูนย์ประสานงานข้อมูลด้านกรรมาธิการ)

...ธีระเดช...พิมพ์

มณฑาทิพย์ ทาน

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

ของ

คณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต และเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา เรื่อง กรณีกล่าวหาการทุจริตในการจัดซื้อรถดับเพลิงและเรือดับเพลิง

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต และเสริมสร้างธรรมาภิบาล เป็นคณะกรรมการสามัญประจำสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ วรรคสอง (๒๐) ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาศึกษา และตรวจสอบเรื่องการกระทำการทุจริตประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในการบริหารราชการแผ่นดิน และศึกษาเรื่องใดๆ เกี่ยวกับกลไก กระบวนการและมาตรการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเรื่อง “กรณีกล่าวหาการทุจริตในการจัดซื้อรถดับเพลิงและเรือดับเพลิง” เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๕ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ

๑.๑ คณะกรรมการฯ คณะนี้ ประกอบด้วย

(๑) นางสาวรสนา โตสิตระกูล	ประธานคณะกรรมการฯ
(๒) พลตำรวจตรี เกริก กัลยาณมิตร	รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่หนึ่ง
(๓) พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์	รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง
(๔) นางสาวสุมล สุตะวิริยะวัฒน์	รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สาม
(๕) นายสาย กังกเวคิน	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ
(๖) นายประสาร มฤคพิทักษ์	โฆษกคณะกรรมการฯ
(๗) นายสุรจิต ชिरเวทย์	กรรมการ
(๘) นายไพบูลย์ นิติตะวัน	กรรมการ
(๙) นายคำณูณ สิทธิสมาน	เลขานุการคณะกรรมการฯ

ต่อมามีกรรมการลาออกจำนวน ๕ คน คือพลตำรวจตรี เกริก กัลยาณมิตร พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ นายประสาร มฤคพิทักษ์ นายไพบูลย์ นิติตะวัน และนายคำณูณ สิทธิสมาน

๑.๒ ในการดำเนินการพิจารณาศึกษาได้มีการประชุมโดยเชิญผู้ชี้แจงจากหน่วยงานต่างๆ มาชี้แจงรายละเอียดข้อมูลข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งพิจารณาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

LIART

๒. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาโดยได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาในรายละเอียด และได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงานการพิจารณาศึกษา รวมทั้งมีมติให้เสนอรายงานต่อที่ประชุม วุฒิสภา

ในการนี้ คณะกรรมการฯ ได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาเห็นด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ขอได้โปรดแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน สืบไป

(นางสาวรสนา โตสิตระกูล)

ประธานคณะกรรมการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต
และเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
๑. ความเป็นมา	๑
๒. ข้อเท็จจริง	๑
๓. ข้อพิจารณา	๘
๔. ข้อเสนอแนะ	๙

**รายงานการพิจารณาศึกษา
กรณีกล่าวหาการทุจริตในการจัดซื้อรถดับเพลิงและเรือดับเพลิง
โดย คณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต
และเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา**

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีหนังสือแจ้งกรณีได้รับการร้องเรียนเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวหาการทุจริตในการจัดซื้อรถดับเพลิงและเรือดับเพลิง ตามโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ส่อไปในทางทุจริต เป็นการซื้อซื้อในราคาที่สูงเกินจริง โดยอ้างว่าเป็นการจัดซื้อแบบสัญญารัฐต่อรัฐ

เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นประเด็นการกล่าวหาว่าส่อไปในทางทุจริต ในภาครัฐที่มีมูลค่าสูง และจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า การทำสัญญาส่อไปในทางทุจริต คณะกรรมการฯ จึงมีมติให้ดำเนินการตรวจสอบในระดับคณะกรรมการฯ ทั้งคณะ โดยตั้งประเด็นในการศึกษา ๒ ประเด็น คือ

๑. สัญญาการจัดซื้อจัดจ้างรถดับเพลิงและเรือดับเพลิงเป็นสัญญาแบบใด
๒. สัญญาดังกล่าวได้จัดทำขึ้นโดยถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล ตามข้อกำหนดและระเบียบแบบแผนของราชการหรือไม่

๒. ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการฯ ได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลและข้อเท็จจริง ประกอบด้วยผู้แทน กรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้แทนที่ปรึกษาเอกอัครราชทูตออสเตรียประจำประเทศไทย มาให้ข้อเท็จจริง และศึกษาจากรายงานการแถลงข่าวการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ สรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

๑. เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๕ บริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG สาธารณรัฐออสเตรีย ได้ริเริ่มโครงการขายสินค้ารถดับเพลิงให้กับกรุงเทพมหานคร โดยร่วมกับผู้บังคับการตำรวจดับเพลิง และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น เพื่อเสนอขายโครงการรถดับเพลิง กรุงเทพมหานคร และได้มีการกำหนดร่วมกันว่า ให้ใช้วิธีดำเนินการในลักษณะรัฐต่อรัฐ โดยมีการทำการค้าต่างตอบแทนเป็นข้ออ้างในการนำเสนอโครงการ ซึ่งก่อนหน้านั้นบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ได้มอบหมายให้ผู้แทนในประเทศไทย ดำเนินการติดต่อบริษัทในประเทศไทยที่เป็นเครือของบริษัทเอกชนใหญ่แห่งหนึ่ง เพื่อให้เข้ามาดำเนินการค้าต่างตอบแทน โดยบริษัทในเครือของบริษัทเอกชนดังกล่าว ได้ยินยอมทำสัญญาจ่ายค่านายหน้าให้กับผู้ติดต่อประสานงานให้กับบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG

๒. ต่อมาในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ บริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ได้เสนอโครงการขายรถดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ผ่านเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐออสเตรียประจำประเทศไทย โดยมีหนังสือลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น โดยยื่นข้อเสนอโครงการและให้ดำเนินการในลักษณะรัฐต่อรัฐ ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐออสเตรีย พร้อมการจัดหาแหล่งเงินทุนให้และรับพันธะการค้ำต่อขมพาด

ร้อยละ ๑๐๐ ตามเอกสารใบเสนอราคาของบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งมีรายละเอียดสินค้ารถดับเพลิง จำนวน ๓๑๕ คัน และเรือดับเพลิง จำนวน ๓๐ ลำ พร้อมอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยรวม ๑๘ รายการ รวมเป็นเงิน ๑๕๖,๙๕๓,๒๐๓ ยูโร โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละรายการจำนวนหน่วยที่เสนอขายราคาต่อหน่วย และมีการระบุเกี่ยวกับเรื่องค่าภาษีอากรต่างๆ การยื่นราคา การส่งมอบของ การจ่ายเงิน การค้าต่างตอบแทน และการรับประกัน

๓. เนื่องจากในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งมีการจัดทำใบเสนอราคานั้น การถ่ายโอนภารกิจดับเพลิงจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมายังกรุงเทพมหานครยังไม่เรียบร้อย จึงไม่สามารถทราบจำนวนรถดับเพลิงที่จะต้องจัดซื้อที่แน่นอน ทำให้พบในภายหลังว่า การจัดทำใบเสนอราคาของบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ มีรายละเอียดรถดับเพลิงจำนวน ๓๑๕ คัน และเรือดับเพลิงจำนวน ๓๐ ลำนี้ จัดทำในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ หลังจากที่ได้อินภารกิจดับเพลิงมายังกรุงเทพมหานครเสร็จสิ้นแล้ว โดยลงวันที่ย้อนหลังเพื่อนำมาอ้างอิงว่าเป็นข้อเสนอที่มาพร้อมกับเอกอัครราชทูตออสเตรียประจำประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อเสนอจากรัฐบาลออสเตรีย แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นการจัดทำโดยบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG

๔. ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เสนอขออนุมัติโครงการฯ และได้ร่วมกันลงนามในหนังสือขออนุมัติโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี โดยได้แนบเอกสารจากสถานทูตออสเตรียและคำแปล ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ผู้ขาย รวมถึงรายการรถดับเพลิง เรือดับเพลิง และอุปกรณ์ดับเพลิงที่จะขายความช่วยเหลือของรัฐบาลสาธารณรัฐออสเตรียในรูปรัฐต่อรัฐ รวมทั้งการจัดหาแหล่งเงินทุน และพันธะทางการค้าต่างตอบแทน (Counter Trade) ร้อยละ ๑๐๐ ในวงเงิน ๘,๐๐๐ ล้านบาท โดยจะขอใช้งบประมาณของกรุงเทพมหานคร ร้อยละ ๔๐ ขออนุมัติเงินอุดหนุนจากรัฐบาลร้อยละ ๖๐

๕. ต่อมาในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาโครงการฯ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอแล้ว มีมติอนุมัติในหลักการของโครงการฯ โดยมีความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกอบในประเด็นสำคัญ ดังนี้

(๑) วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้และที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศภายใต้การดำเนินการโครงการนี้ ให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรุงเทพมหานครและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันสำรวจตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องความจำเป็นและจำนวนที่จะต้องจัดหาให้ชัดเจนและถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ทั้งในส่วนที่ฝ่ายไทยมีอยู่แล้ว และส่วนที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ โดยให้นำเข้าเฉพาะส่วนที่จำเป็นและที่ไม่มี หรือที่ไม่สามารถผลิตได้เองในประเทศเท่านั้น

(๒) ให้กระทรวงพาณิชย์รับไปดำเนินการเกี่ยวกับการทำการค้าต่างตอบแทน (Counter Trade) กับรัฐบาลออสเตรีย สำหรับโครงการข้างต้น โดยประสานกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

๖. ในเรื่องนี้ มีหน่วยงานที่ได้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญๆ ได้แก่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอความเห็นว่าเป็นสมควรชะลอโครงการไว้ก่อน เนื่องจากเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณมาก ซึ่งกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นกรณีศึกษา

ยานพาหนะ วัสดุและอุปกรณ์ แต่ยังคงขาดแผนงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ ทั้งการบริหารจัดการความพร้อมด้านบุคลากรและแผนการใช้ประโยชน์ สำนักงานงบประมาณ มีความเห็นว่า ในหลักการควรสนับสนุน แต่มีข้อสังเกตว่าโครงการมีวงเงินสูงมาก แต่ยังคงขาดรายละเอียดเพียงพอในการพิจารณาความเหมาะสมทั้งด้านคุณภาพและราคา และเพื่อลดการนำเข้าควรพิจารณาขนาดของโครงการกับครุภัณฑ์ที่มีอยู่ รวมทั้งประเทศไทยมีศักยภาพเพียงพอในการก่อสร้างอาคารประเภทต่างๆ จึงควรพิจารณาขีดความสามารถที่ประเทศไทยสามารถดำเนินการได้เองด้วย

๗. ขณะเดียวกัน กระทรวงการคลัง ได้มีความเห็นเป็นหนังสือลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ สรุปว่าการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ วัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เห็นควรให้ ตั้งรายการค่าใช้จ่ายไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่งจะมีความเหมาะสมกว่าการขอรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลีย และมีข้อสังเกตว่าการศึกษาความต้องการของกรุงเทพมหานครในด้านการดับเพลิงโดยเปรียบเทียบกับนครโตเกียว คงจะไม่เหมาะสมเนื่องจากสภาพภูมิประเทศแตกต่างกัน

๘. วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เสนอรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการขอจัดซื้อพาหนะดับเพลิงจำนวน ๓๑๕ คัน เรือดับเพลิงจำนวน ๓๐ ลำ และครุภัณฑ์ที่จะต้องจัดหาตามที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการไว้แล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ เป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๑๓๓,๗๔๙,๗๘๐ ยูโร เป็นเงินไทยประมาณ ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท

๙. วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ โดยแจ้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบ

๑๐. ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ โดยมีผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นประธานกรรมการ และแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา คุณสมบัติเฉพาะมีหน้าที่ตรวจสอบคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ยานพาหนะ และครุภัณฑ์บรรเทาสาธารณภัย

๑๑. ต่อมาในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗ พุดพานิซซ์แห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ได้ยื่นร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (AGREEMENT OF UNDERSTANDING : A.O.U) ในเรื่องการจัดหารถดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ให้แก่ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยผู้อำนวยการฯ ได้นำเอกสาร (A.O.U) เสนอคณะกรรมการบริหารโครงการฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อตกลงเงื่อนไขและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยที่ประชุมมีผู้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเปิด L/C ในเอกสารฉบับภาษาไทยข้อที่ ๔ ว่าการเปิด L/C จะต้องดำเนินการภายใน ๓๐ วันหลังจากการลงนามในข้อตกลงและมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งน่าจะไม่ต้อง เนื่องจากที่ประชุมได้พิจารณาฉบับภาษาอังกฤษแล้ว เห็นว่าระบุไว้ชัดเจนกว่าภาษาไทย โดยฉบับภาษาอังกฤษมีข้อความว่า “ภายใน ๓๐ วัน หลังจากลงนามในข้อตกลงซื้อขาย และภาคผนวกของข้อตกลงซื้อขาย” อีกทั้งมีข้อสังเกตว่าข้อตกลงของความเข้าใจฉบับนี้ ไม่มีการกล่าวอ้างถึงการทำการค้าต่างตอบแทน (Counter Trade) แต่ในที่สุดที่ประชุมได้มีความเห็นรับทราบข้อตกลงดังกล่าว ส่วนความถูกต้องในด้านกฎหมาย เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยได้ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยลงนามในข้อตกลงดังกล่าว

๑๒. วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ลงนามในบันทึกข้อความ เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กรณีการพิจารณาข้อตกลงของความเข้าใจในเรื่องการจัดห

รถดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย โดยระบุว่าเอกสารดังกล่าวมีความชัดเจนแล้วไม่มีสิ่งใดขัดข้อง ไม่มีสิ่งใดที่จะท้วงติง จึงมีความเห็นขอให้รับทราบข้อเสนอของทูตพาณิชย์ และเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาลงนามในร่างข้อตกลงร่วม (A.O.U.) ร่วมกับเอกอัครราชทูตออสเตรีย ทั้งๆ ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ทราบข้อสังเกตต่างๆ ของคณะกรรมการฯ แล้ว แต่มิได้มีการระบุข้อสังเกตในเรื่องข้อความภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่ตรงกัน และไม่มีข้อสังเกตเรื่องข้อตกลงของความเข้าใจที่ไม่ได้กล่าวถึงการทำการค้าต่างตอบแทน และอีกประการหนึ่ง ไม่ได้แจ้งให้ทราบถึงข้อสังเกตเรื่องความถูกต้องในด้านกฎหมายที่ควรให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบ ก่อนเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยลงนามในร่างข้อตกลง

๑๓. สำหรับรายละเอียดในร่างข้อตกลงความเข้าใจ (Agreement on Understanding A.O.U.) ที่เสนอนี้ ถูกจัดทำโดยบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeuge AG&CO KG มีข้อความระบุผูกพันให้รัฐบาลไทยต้องเปิด L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้เป็นจำนวนเงิน ๑๓๓,๗๔๙,๗๘๐ ยูโร ทั้งที่ยังไม่มีการดำเนินการตามขั้นตอนจัดซื้อจัดจ้างของกรุงเทพมหานคร ถือเป็นการกำหนดราคาสินค้าไว้ล่วงหน้า ซึ่งต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีการลงนามร่วมกันในข้อตกลงของความเข้าใจ (A.O.U.) นี้กับเอกอัครราชทูตออสเตรียประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗

๑๔. วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้เสนอบันทึกต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รายงานผลการทำความเข้าใจกับต่างประเทศ โดยระบุถึงการลงนามในข้อตกลงของความเข้าใจที่ได้ลงนามไปแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และอ้างว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ และจำเป็นต้องรีบดำเนินการหากเกิดความล่าช้าอาจก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นควรลงนามในหนังสือแนะนำเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีทราบ และในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรายงานเรื่องผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการลงนามใน A.O.U. โดยอ้างถึงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการทำความเข้าใจกับต่างประเทศเพื่อพิจารณารายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ซึ่งต่อมากลวันรัฐมนตรีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๗

๑๕. วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ได้เสนอบันทึกถึงปลัดกรุงเทพมหานคร ขอยกเว้นการปฏิบัติตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการจัดการรถดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยให้แก่กรุงเทพมหานคร โดยปลัดกรุงเทพมหานคร ได้นำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมของคณะกรรมการว่าด้วยพัสดุของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีปลัดกรุงเทพมหานครเป็นประธาน ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติว่า สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สามารถดำเนินการจัดการรถดับเพลิงและอุปกรณ์ฯ ตามมติคณะรัฐมนตรีได้ โดยวิธีพิเศษ ตามข้อ ๒๐ (๓) แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และอนุมัติยกเว้นการไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เฉพาะในกรณีที่ต้องดำเนินการตาม “ข้อตกลงของความเข้าใจ” ในเรื่องการจัดการรถดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยฯ ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ข้อ ๑ - ๕ และได้เสนอให้คณะกรรมการว่าด้วยพัสดุ รับรองรายงานการประชุมในคราวเดียวกัน อ้างว่าหน่วยงานต้องรีบไปดำเนินการ

๑๖. วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ให้ความเห็นชอบในร่างคุณลักษณะเฉพาะของรายการรถดับเพลิง รถดับเพลิง และอุปกรณ์ดับเพลิงจำนวน ๑๕ รายการ ที่คณะกรรมการ

พิจารณาคุณลักษณะเฉพาะได้จัดทำเสนอ และอนุมัติให้ใช้เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ ทั้งๆ ที่การจัดทำ
คุณลักษณะเฉพาะดังกล่าวได้จัดทำครบถ้วนเรียบร้อยแล้วเสร็จก่อนการลงนามใน A.O.U (เมื่อวันที่ ๓๐
กรกฎาคม ๒๕๔๗) เพราะจะได้นำไปใช้ประกอบการจัดทำ A.O.U อีกทั้งไม่ปรากฏว่า เอกสารชุดนี้ ได้มีการ
จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการใด และนำไปใช้ที่ใดบ้าง เนื่องจากบริษัทผู้ขายได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วตาม
A.O.U จึงไม่มีไม่มีการสืบราคาและการประกวดราคา

๑๗. วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ประธานกรรมการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ พร้อมกรรมการ
ได้ลงนามบันทึกรายงานผลการจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะรถดับเพลิง เรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทา
สาธารณภัย โดยวิธีพิเศษ ถึงปลัดกรุงเทพมหานคร โดยเห็นควรจัดซื้อครุภัณฑ์ จำนวน ๑๕ รายการ
จากบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG และในวันเดียวกัน ปลัด
กรุงเทพมหานคร ได้ลงนามผ่านเรื่อง และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุมัติให้ทำข้อตกลงซื้อขาย
กับบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG

๑๘. ในครั้งแรกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ยังไม่ได้ลงนาม เนื่องจากรายละเอียดในหนังสือ
ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะอนุมัติจัดซื้อได้ คือไม่มีการระบุเรื่องการทำสัญญาการค้าต่างตอบแทนและยังไม่มีข้อยุติ
ว่า ต้องให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาร่างข้อตกลงซื้อขายก่อนหรือไม่ จึงได้มีการแก้ไขหนังสือฉบับเดิม
โดยทำหนังสือลงเลขที่/วันที่เดียวกันขึ้นอีกหนึ่งฉบับ ซึ่งในฉบับหลังมีเนื้อความว่า “กระทรวงพาณิชย์ได้
ลงนามการค้าต่างตอบแทนแล้ว และร่างข้อตกลงซื้อขายนี้ไม่ต้องส่งไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจ
พิจารณา โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ลงนามในบันทึกฉบับหลังนี้ ทั้งๆ ที่ในขณะนั้น
กระทรวงพาณิชย์ยังมีได้ลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน และเรื่องสัญญาต้องส่งให้อัยการสูงสุดพิจารณา
หรือไม่ ยังไม่มีการพิจารณาจนได้ข้อยุติ

๑๙. วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย รายงานการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ ขึ้นพิจารณาข้อเสนอ เงื่อนไขราคา
และขอต่อรองราคา เพื่อนำเสนอกระทรวงมหาดไทย พิจารณาอนุมัติจัดซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะรถดับเพลิง
เรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยจำนวน ๑๕รายการ จากบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH
Spezialfahrzeug AG&CO KG ตามที่สถานทูตออสเตรียเสนอไว้ในวงเงิน ๑๓๓,๗๔๙,๗๘๐ ล้านยูโร
เป็นเงินไทยประมาณ ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นราคาตามข้อตกลงของความเข้าใจ A.O.U ไม่รวมค่า
อากรทางศุลกากรหรือภาษีอื่นที่รัฐบาลไทยจะพึงเรียกเก็บ ซึ่งผู้ซื้อจะเป็นผู้รับผิดชอบ

๒๐. วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ ปลัดกรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือถึงอัยการสูงสุด ขอดอน
คืนร่างข้อตกลงซื้อขายที่อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุด และในวันเดียวกันนั้น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ลงนามอนุมัติการดำเนินการตามโครงการ และร่วมในพิธีลงนาม
“ข้อตกลงซื้อขายประกอบบันทึกข้อตกลงของความเข้าใจ” ระหว่างราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐ
ออสเตรีย โดยกรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย และบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug
AG&CO KG ผู้ลงนาม คือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้แทนบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH
Spezialfahrzeug AG&CO KG

๒๑. วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ กรมการค้าต่างประเทศ ได้มีหนังสือถึงกรุงเทพมหานคร
แจ้งว่าบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ได้ลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน
เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ กับกรมการค้าต่างประเทศแล้ว และได้ขอความร่วมมือกรุงเทพมหานครแจ้ง
ผลการลงนามสัญญาหลักให้กรมการค้าต่างประเทศทราบด้วย ซึ่งในข้อเท็จจริง กรุงเทพมหานคร ได้ลงนามใน

บันทึกข้อตกลงซื้อขายกับบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ไปก่อนแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งตามประกาศกระทรวงพาณิชย์เรื่องแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการค้าตอบแทน พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖ กำหนดให้ ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของโครงการลงนามในสัญญาการซื้อหรือการจ้างบริการได้ต่อเมื่อได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากกรมการค้าต่างประเทศว่าผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองานที่ได้รับการคัดเลือกได้ทำสัญญาการค้าตอบแทนกับกรมการค้าต่างประเทศแล้ว ดังนั้นการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงซื้อขายกับบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าว

๒๒. ต่อมากรุงเทพมหานครได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และตรวจรับรถยนต์แบบในการจัดหารถดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าในการตรวจรับพัสดุและตรวจรับรถของคณะกรรมการฯ นั้น พบว่ารถดับเพลิงเป็นรถที่ผลิตในประเทศไทย ยี่ห้อ MITSUBISHI รุ่น L ๒๐๐ ส่วนเรือดดับเพลิง ปรากฏว่าบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ได้แจ้งให้คณะกรรมการฯ ไปตรวจรับเรือดดับเพลิงที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เนื่องจากตามเงื่อนไขที่กำหนดระบุว่าสามารถผลิตในประเทศยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย หรือไทยได้

๒๓. ในเรื่องนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และบริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG มีพฤติการณ์มิชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อรถดับเพลิงและเรือดดับเพลิงให้กับกรุงเทพมหานคร ตามโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าว โดยใช้อุบายหลอกลวงหรือกระทำการโดยวิธีอื่นใด ตั้งแต่ขั้นตอนการริเริ่มโครงการ การเสนอโครงการและการอนุมัติโครงการโดยเฉพาะการทำข้อตกลงความเข้าใจ A.O.U ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรสาธารณรัฐออสเตรีย ที่มีขอบด้วยกฎหมาย ดังนี้

๑) ร่าง A.O.U ไม่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องด้านกฎหมายจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วยกระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงการต่างประเทศ

๒) ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๓๕ เรื่องหลักเกณฑ์การส่งร่างสัญญาให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณา เนื่องจากไม่ได้ส่งร่าง A.O.U ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณา

๓) ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๕ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๖ และวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ เรื่องการติดต่อทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่างๆ โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๕ กำหนดว่าการทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญาและสนธิสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี ควรถือเป็นหลักปฏิบัติว่าในการติดต่อทำความตกลงอนุสัญญาและสนธิสัญญา มอบให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ และก่อนนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ให้กระทรวง ทบวง กรม นั้น ส่งเรื่องให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบ การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีทุกครั้ง และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๖ และวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ กำหนดว่า ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม จะจัดทำความตกลงกับต่างประเทศให้หน่วยงานดังกล่าว ต้องขอความเห็นชอบจากมติคณะรัฐมนตรีก่อนดำเนินการลงนามความตกลงทุกประการ โดยรมบุคคลที่ระบุเป็นผู้ลงนาม

ฝ่ายไทย หากผู้ลงนามในความตกลงมิใช่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ บุคคลผู้ลงนามต้องได้รับมอบอำนาจโดยหนังสือมอบอำนาจ (Full Power) ซึ่งออกให้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งนี้ เป็นไปตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๖๙ ข้อ ๗ ซึ่งเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศด้วย และให้ส่งต้นฉบับความตกลงระหว่างประเทศทั้งที่ทำระหว่างรัฐต่อรัฐ รัฐบาลกับรัฐบาล หรือกับองค์การระหว่างประเทศมาเก็บรักษาไว้ที่กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย)

๔) ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ ที่กำหนดว่าส่วนที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศให้นำเข้าเฉพาะส่วนที่จำเป็น และที่ไม่มีหรือที่ไม่สามารถผลิตได้เองในประเทศเท่านั้น และต้องดำเนินการเรื่องการค้าต่างตอบแทน แต่ปรากฏว่า A.O.U ไม่ระบุเรื่องการค้าต่างตอบแทนและไม่ระบุเรื่องความช่วยเหลือใดๆ จากรัฐบาลออสเตรเลีย สินค้ารายนี้ คือยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ปรากฏว่าเรือดับเพลิงซึ่งมีคุณลักษณะเฉพาะตามผนวก ๒.๑๐ และโครงประธานรถดับเพลิงชนิด ๔ x ๔ มิตซูบิชิ L ๒๐๐ ตามผนวก ๒.๑ ที่แนบ เป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย

๕) ขัดต่อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยมีการกำหนดตัวผู้ขายและสินค้าไว้ล่วงหน้า โดยไม่มีการจัดประกวดราคา

ทั้งนี้ ผู้ลงนามทั้งสองฝ่ายใน A.O.U ต่างมุ่งหมายที่จะให้สาระสำคัญใน A.O.U มีผลผูกพันต่อผู้ทำสัญญาซื้อรถและเรือดับเพลิงโดยเฉพาะฝ่ายไทยให้เป็นไปตามที่กำหนดรายละเอียดทั้งหมดไว้แล้วใน A.O.U พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าเป็นการอาศัยข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐเพื่อกำหนดความผูกพันในเรื่องการขายสินค้า คุณลักษณะของสินค้า ผู้ขายสินค้า และเงื่อนไขอื่น ซึ่งเป็นการผิดวิสัยของการทำข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐ และเป็นการผิดกระบวนการในการทำข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐ และมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งข้อตกลงของความเข้าใจ (A.O.U) ดังกล่าว ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเชื่อว่าเกิดผลผูกพันรัฐบาลและเกิดสิทธิหน้าที่ต่างๆ โดยต้องทำข้อตกลงซื้อขายต่อไปและผูกพันให้รัฐบาลมีภาระหน้าที่ที่ต้องชำระถึง ๖,๖๘๗ ล้านบาทเศษ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่า A.O.U ดังกล่าวเมื่อมีการลงนามแล้วได้มีการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ มิใช่เพื่ออนุมัติ การทำการตกลงความเข้าใจ (A.O.U) ของราชอาณาจักรไทยกับต่างประเทศมีกระบวนการและขั้นตอน คณะรัฐมนตรีเคยมีมติเกี่ยวกับเรื่องนี้เอาไว้ ส่วนหลักการพิจารณาว่า จะเป็นการทำสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศหรือไม่นั้น มีหลักต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี และหากมีการยกเว้นมติดังกล่าวต้องมีมติยกเว้นที่ชัดเจน ดังนั้นการนำเรื่องการทำสนธิสัญญาเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบ ซึ่งมิใช่การนำเสนอเพื่อพิจารณายกเว้นมติคณะรัฐมนตรีเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ จึงไม่เป็นการยกเว้นมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องการเข้าทำสนธิสัญญาแต่ประการใด นอกจากนั้น การที่คณะรัฐมนตรีไม่ทักท้วงในเรื่องดังกล่าวไม่ถึงว่าคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบหรือให้สัตยาบันในการเข้าทำสนธิสัญญาแต่อย่างใด ซึ่งโดยหลักแล้วคณะรัฐมนตรีน่าจะสามารให้สัตยาบันในการเข้าทำสนธิสัญญาซึ่งได้ลงนามโดยไม่มีหนังสือมอบอำนาจได้ โดยต้องมีการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการยกเว้นการปฏิบัติตามมติดังกล่าวอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศ มีความเห็น ดังนี้

๑) A.O.U มีองค์ประกอบครบตามนิยามในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๖๙ จึงเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศไม่ได้ออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม(Full Power) ให้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น (โดยต้องระบุชื่อให้ชัดเจน)

๓) กระทรวงการต่างประเทศยื่นยันมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ และเรื่องนี้ น่าจะถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีข้อตกลงของความเข้าใจที่จะต้องเสนอ คณะรัฐมนตรี เพื่อระบุตัวผู้มีอำนาจลงนามแทนรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕

อีกประการหนึ่ง การทำการค้าต่างตอบแทนดังกล่าวฝ่ายไทยไม่ได้ประโยชน์ตามที่จัดทำ แต่อย่างใด การที่บริษัทเอกชนดังกล่าวได้เข้าทำสัญญาการค้าต่างตอบแทน โดยใช้ไก่ต้มสุกส่งไปขาย ต่างประเทศ ทั้งที่บริษัทดังกล่าวก็ได้ส่งออกไปยังต่างประเทศเป็นปกติอยู่แล้ว เพียงแต่นำเอารายการส่งออก ไปแจ้งต่อกรมการค้าต่างประเทศว่า ได้ส่งไก่ไปครบจำนวนตามที่ทำสัญญาการค้าต่างตอบแทนแล้ว

จากข้อพิจารณาดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า พฤติการณ์ทั้งหมดดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมจนเป็นเหตุให้บริษัท STEYR-DAIMLER-PUCH Spezialfahrzeug AG&CO KG ได้เข้าร่วมในการดำเนินโครงการจัดซื้อรถดับเพลิงโดยหลีกเลี่ยงการแข่งขัน ราคา

๓. ข้อพิจารณา

พฤติการณ์ในเรื่องดังกล่าว น่าจะมีมูลน่าเชื่อ ตามรายงานการแถลงต่อสื่อมวลชนเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ที่เห็นว่าจากพฤติการณ์ดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพึงต้อง บริหารราชการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามนโยบายของรัฐบาลและปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรี อันเป็นกฎระเบียบของทางราชการในการบริหารกิจการบ้านเมือง ให้ถูกต้องอย่างเคร่งครัดด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประโยชน์สูงสุด และพึงต้อง ระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหายต่อราชการ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยลงนามในสัญญา A.O.U ซึ่งถือว่าเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ (สัญญาแบบ G To G) โดยไม่ปฏิบัติตามมติ คณะรัฐมนตรี ครั้งต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้ว คือ

๑) มิได้มอบหมายให้กระทรวงต่างประเทศเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ

๒) ก่อนนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ไม่ได้ส่งเรื่องให้กระทรวงต่างประเทศพิจารณา เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

๓) ไม่ได้ขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนดำเนินการลงนามความตกลง

๔) ขัดต่อข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยมีการกำหนด ตัวผู้ขายสินค้าไว้ล่วงหน้าโดยไม่มีการจัดประกวดราคา ทั้งมิได้เสนอร่างสัญญา A.O.U ให้สำนักงานอัยการ สูงสุด ตรวจสอบพิจารณา

และในส่วนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ได้ลงนามในบันทึกฉบับลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ขึ้นอีกฉบับหนึ่งซึ่งมีเนื้อความว่า “กระทรวงพาณิชย์ได้ลงนามการค้าต่างตอบแทนแล้ว และ ร่างข้อตกลงซื้อขายนี้ไม่ต้องส่งให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจสอบพิจารณา” ทั้งที่ในขณะนั้น กระทรวงพาณิชย์ยัง ไม่ได้ลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน และเรื่องการส่งสัญญาให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจสอบพิจารณา หรือไม่ ยังไม่พิจารณาเป็นที่ยุติ

ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ลงนามในสัญญาซื้อขาย โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ประกาศ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นการกำหนดวิธีการ กำหนดบริษัทผู้ขาย ราคา และสินค้าไว้ล่วงหน้า จนมีการซื้อสินค้าในราคาสูงเกินจริง ซึ่งได้มีการส่งมอบสินค้าและชำระเงินแล้ว เกิดความเสียหายแก่กรุงเทพมหานคร เป็นเงินประมาณ ๑,๙๐๐ ล้านบาทเศษ

น่าเชื่อว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารราชการบ้านเมือง อันเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ และเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยมิชอบด้วยกฎหมายให้แก่บริษัท STEYRฯ และ

๑) เป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๘ โดยก่อนเริ่มดำเนินการมิได้ศึกษาวิเคราะห์ผลดีผลเสียให้ครบทุกด้าน

๒) ดำเนินการขั้นตอนขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบปฏิบัติทางราชการ ขาดความโปร่งใส และการไม่สนใจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบของทางราชการจนเกิดความเสียหายนั้น อาจเข้าข่ายเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันอาจถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรงด้วย

ทั้งนี้ กรณีบุคคลต่างๆ ที่น่าจะมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดในทางอาญานั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ดำเนินการทางคดีอาญาแล้ว

๔. ข้อเสนอแนะ

๑) นายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหาร ควรพิจารณาดำเนินการกับหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย และพิจารณาทบทวนระเบียบการจัดซื้อแบบสัญญารัฐต่อรัฐ (G to G) ให้รัดกุมต่อไป

๒) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ควรพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๓) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รับประทานข้อพิจารณาเพิ่มเติมและควรเร่งรัดการสอบสวนเพื่อหาตัวบุคคลที่กระทำผิดต่อไปโดยเร็ว